

Det utmätta området

Författare: Olof Djurfeldt. Fil Lic, tidigare redaktör på tidningen Dagen. Har även varit missionär i Afrika.

Nyckelord: mission, Kyrkornas Världsråd, proselytism

Källa: Ordet och Tron, nr 1 1968

Vilken hänsyn skall man i missionsländerna ta till att det redan finns ett missionsarbete inom ett område? Detta är en fråga, som ofta har debatterats och som också i pingstväckelsens mission ständigt är aktuell. Vi har ju ett arbete, där vi i princip är inställda på att sträcka oss allt längre. Ofta framstår kanske Brasilien för oss som den klassiska modellen. När svenska pingstmissionärer började förkunna evangelium i landet, spreds budskapet mycket snabbt, och det hörde samman med att missionärerna inte nöjde sig med att gemensamt bearbeta ett litet område till dess detta var genomsyrat av evangelium. De tog på sig försakelsen av isolering och ensamhet och upprättade brohuvuden för evangelium på platser ganska långt från varandra. Med hjälp av en växande skara infödda arbetare blev resultatet på lång sikt, att stora områden påverkades.

I Afrika har förhållandena inte varit desamma. Det forna Belgiska Kongo evangeliserades av en stor mängd olika evangeliska missioner, och dessa uppdelade landet sinsemellan, så att var och en arbetade inom ett bestämt geografiskt område. Detta betydde dock knappast under den koloniala tiden någon brist på arbete. Inom det område, som var tilldelat de svenska pingstvännerna, fanns det stort utrymme för expansion, och så är det fortfarande. Något positivt ur evangelisk synpunkt är det också, att det inom landet som helhet varit en stark insats från många väckelsepräglade missioner.

I andra länder i Afrika kanske det finns mera skäl att tala om ett negativt inflytande från system av det här slaget. I varje fall har man haft skäl att ta ställning till problemet: skall vi låta oss bindas av att en annan mission anser ett visst område som "sitt" eller skall vi endast draga vidare?

Gör missionen folk till samfundsmänniskor i stället för kristna?

Det har förekommit en livlig debatt om frågan under inflytande av ekumeniska strömningar. Ett av de argument som flitigast anförts för KV-ekumeniken har varit, att det på missionsfältet behövs ett samlat kristet vittnesbörd. Den indiske biskopens Azariahs ord om den kristna splittringen på missionsfältet som en synd och skandal har mycket ofta citerats. Och det har talats om hur dåraktigt det är, att missionärer överför sina olika konfessioner till missionsländerna. I stället för att göra folk till kristna gör man dem till lutheraner, anglikaner, metodister, baptister, missionsförbundare och pingstväänner.

Naturligtvis går det inte utan vidare att vifta bort det här problemet, även om det ofta har överdrivits. Min erfarenhet av afrikanska kristna är i varje fall, att de har samma urskillningsförmåga som europeiska. När de verkligen troende möts upplever de gemenskap, även om de bär olika namn.

K.V. och "proselytismen"

Man får också vara vaken inför de för väckelsekristendomen farliga tendenser, som kan dölja sig bakom enhetsparollerna. Inom det Internationella Missionsrådet sökte man genomföra principen, att evangeliska missioner inte skulle konkurrera med varandra. Sedan detta råd gått upp i Kyrkornas Världsråd, kom också den ortodoxa kyrkan in i den KV-kommission som sysslar med mission och evangelisation. Och denna kyrka har med särskilt stor Iver vänt sig emot vad den kallar för "proselytismen", d. v. s. att en kristen verksamhet söker vinna medlemmar från en annan. Vi vet exempelvis, hur snäv den grekiska kyrkan är emot all evangelisk verksamhet inom sitt område. Man menar att denna mission inkräktar på det ortodoxa området, och därför söker man att göra det så svårt för den som möjligt. Inom KV kan naturligtvis inte de ortodoxa ensamma dirigera inställningen, men det finns dock ett uttalande av KV mot "proselytismen". I det finns det dock en paragraf, som utgör ett kryphål för den som vill missionera inom en annan kyrkas område, om vederbörande anser, att det fattas något väsentligt i det kristna vittnesbörd som den etablerade kyrkan har att ge. Dock varnas det för att söka grunda nya församlingar.

Också den katolska kyrkan är allvarligt oroad av evangelisk "proselytism". Biskop Jan Willebrands vars besök i Sverige i samband med Lutherjubiléet blev så uppmärksammat nämnde om detta särskilt med tanke på Latinamerika, där en del "sekte" bedrev proselytism. Vi vet ju om vad pingstväckelsen gjort sig "skyldig" till i det sammanhanget. En sådan evangelisk inbrytning på katolsk mark, som ägt rum i Brasilien har inte skett sedan reformationstiden. Men katolska kyrkan, som alltmer bygger ut sina ekumeniska kontakter, gör det bl. a. för att kunna reglera det besvärliga proselytproblemet.

Vi kallar inte evangelisk verksamhet på ortodox eller katolsk mark för proselytism utan vi ser den som berättigad mission. Det är omöjligt för oss att se den katolska och ortodoxa kyrkan som frambärande ett klart bibliskt vittnesbörd. Även om vi fördenskull inte behöver förneka, att den bibelkunskap som ändå ges kan betyda en hel del för att bereda marken för biblisk väckelse.

Det är emellertid typiskt för i vilken riktning utvecklingen går, att det riktades starka invändningar från internt håll då ett svenskt frikyrkosamfund förra året beslöt att uppta verksamhet i ett katolskt land i Sydamerika. En del var rädda för att det skulle störa de ekumeniska relationerna med katolikerna.

Olycklig konkurrens!

Men till slut måste det erkännas, att det kan förekomma en olycklig konkurrens inom samma område av missioner, som står varandra nära, till och med av pingstmissioner. Det finns för närvarande i Östafrika exempel på hur svensk pingstmission öppnats på platser, där redan annan pingstmission är i arbete. Jag känner inte de lokala förhållandena tillräckligt, men det förefaller dock riktigare, att pingstmissionärer söker sig till andra områden. Det finns ju så många jungfruliga fält. Men naturligtvis kan en stor väckelse skapa behov av mera hjälp än vad som kan komma från ett håll.

Inom av Gud tillmätt område

I samband med de här frågorna har ett ord av Paulus ur 2 Kor. 10 stått för mig. Som framgår av sammanhanget där liksom av Rom. 15:20-21 var det Paulus huvudprincip att icke förkunna evangelium där Kristi namn redan var känt. Han ville icke bygga på någon annans grundval utan i stället arbeta inom det område, som Gud utmätt åt honom. Så långt jag kan finna har vi här ett mönster av allra största betydelse.

Visserligen var Paulus' tjänst av ett speciellt slag. Som apostel var han grundläggare-missionären, som hade pionjärarbetet som en speciell kallelse. Apollos, som hade kommit efter honom till Korint, kan väl också betecknas som missionär, men han hade enligt 1 Kor. 3 en annan uppgift än Paulus. Hans tjänst blev en komplettering, inte konkurrens. Deras samverkan blev av stor betydelse för församlingens utveckling. På samma sätt visste Paulus med sig, att han när han reste till Rom - till en verksamhet som andra lagt grunden till - kom "med en andlig nådegåva till att styrka eder", Rom. 1:11.

1 Kor. 10 ser man, att det var Paulus ständiga strävan att få förkunna evangelium i de "trakter som ligga bortom". Hans blick sökte sig ständigt vidare, och han kunde icke slå sig till ro i ett institutionsbyggande. Men han var medveten om att man inte kunde gå vidare utan efter Guds särskilda ledning. Det fanns ett område som Gud hade utmätt åt honom, och inom det området gällde det att "vinna framgång i överflödande mått". Troheten i den uppgiften var förutsättningen för att kunna gå vidare.

Det kan vara skäl att understryka, att det inte här gällde gränser som var uppdragna av människor. Gud hade åt Paulus mätt ut ett område, inom vilket han hade att utöva sin tjänst. Det fanns andra, som sökte konkurrera med honom och undergräva hans andliga inflytande och ta ifrån honom hans värdighet som apostel. För dem vek han inte undan, utan han tog den motsättningen som en del av de prövningar som hör ihop med den andliga tjänsten. För deras skull svek han inte ansvaret som Gud givit honom.

Det finns skäl att vänta samma slags prövningar även i vår tid för den som vet sig vara kallad av Gud till en uppgift, vare sig det nu gäller att röja mark eller att komplettera det som tidigare uträttats på ett missionsfält.

Jag tror emellertid, att det finns skäl att också för vår expansion poängtera vikten av att nå de obrutna fälten, att bearbeta den jungfruliga marken. Jag tror, att vi kommer att skörda stor välsignelse av en sådan grundinställning. Och om vi leds in på områden, där andra redan har arbetat, så måste vi se vår uppgift som en komplettering till redan utförda insatser.

"Ty vi sträcka oss icke utom vårt område, såsom nådde vi Icke rätteligen fram till eder".